

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาการยอมรับระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่โดยผู้วิจัยได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบการอธิบายตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาด้านการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square Test) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) กับการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.)

ตอนที่ 4 สาเหตุที่เกษตรกรไม่นำไปปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ไปปฏิบัติ และผลที่เกษตรกรได้รับจากการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์

ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยด้านส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคมของเกษตรกร ที่ทำการเกษตรในเขตพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

1. ปัจจัยด้านส่วนบุคคล

ผลการศึกษาในตารางที่ 7 ซึ่งแสดงปัจจัยด้านส่วนบุคคลของเกษตรกรพบว่า

1.1 เพศ เกษตรกรเป็นเพศชาย ร้อยละ 91.7 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 8.3

1.2 อายุ เกษตรกรมีอายุสูงสุด คือ 69 ปี อายุต่ำสุด คือ 19 ปี และอายุเฉลี่ย 37.91 ปี และพบว่าเกษตรกรมีอายุระหว่าง 19 – 35 ปี ร้อยละ 46.8 รองลงมา มีอายุระหว่าง 36 – 50 ปี ร้อยละ 42.2 และมีอายุระหว่าง 51 - 69 ปี ร้อยละ 11.0

1.3 จำนวนสมาชิกในครอบครัว เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวสูงสุด คือ 10 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด คือ 1 คน และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5.10 คน และพบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 - 8 คน ร้อยละ 63.7 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1 - 4 คน ร้อยละ 33.9 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 8 คน ร้อยละ 2.4

1.4 ระดับการศึกษาสูงสุด เกษตรกรไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 24.5 รองลงมา สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 21.0 สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 18.5 สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 17.0 สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. ร้อยละ 12.4 สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญาและสำเร็จการศึกษาในระดับอื่นๆ (ประถมศึกษาปีที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 2 ประถมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 5) ร้อยละ 2.7 และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.1

1.5 ประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์ เกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์สูงสุด คือ 8 ปี ประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์ต่ำสุด คือ 1 ปี และมีประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์เฉลี่ย 1.46 ปี และพบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์น้อยกว่า 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 88.2 รองลงมา มีประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์อยู่ระหว่าง 3 – 4 ปี ร้อยละ 7.5 และมีประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์มากกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.3

1.6 การสมัครเข้าสู่ระบบการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ เกษตรกรสมัครเข้าสู่ระบบการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์และผ่านการตรวจรับรองในระบบเกษตรอินทรีย์ (มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย) และจีเอพี (GAP)(กรมวิชาการเกษตร) ร้อยละ 49.4 รองลงมา ไม่ได้สมัครเข้าสู่ระบบการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ ร้อยละ 26.1 กำลังจะสมัครเข้าสู่ระบบการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ในระบบเกษตรอินทรีย์ (มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย) และจีเอพี

(GAP)(กรมวิชาการเกษตร) คิดเป็นร้อยละ 17.2 สมัครเข้าสู่ระบบการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ในระบบเกษตรอินทรีย์ (มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย) และจีเอพี (GAP)(กรมวิชาการเกษตร) แล้วแต่ยังไม่ได้รับการตรวจรับรอง คิดเป็นร้อยละ 6.2 สมัครเข้าสู่ระบบการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์และได้รับการตรวจรับรองในระบบเกษตรอินทรีย์ (มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย) และจีเอพี (GAP)(กรมวิชาการเกษตร) แล้วแต่ยังไม่ทราบผล คิดเป็นร้อยละ 0.8 และสมัครเข้าสู่ระบบการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ในระบบเกษตรอินทรีย์(มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย) และจีเอพี (GAP)(กรมวิชาการเกษตร) แล้วแต่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 0.3

1.7 ชนิดของพืชอินทรีย์ที่ปลูก

ชนิดของพืชอินทรีย์ที่ปลูก เกษตรกรปลูกพืชผัก (ผักกาดขาวดั่ง กะหล่ำดอก กะหล่ำปลี ผักกาดขาวปลี แครอท ถั่วเขียว ถั่วแขก ถั่วฝักยาว ผักกาดขาว ผักกาดหวาน และสลัด) คิดเป็นร้อยละ 79.3 รองลงมาปลูกไม้ผล (พลับ อโวคาโด สาลี่ และมะม่วง) คิดเป็นร้อยละ 54.8 และปลูกพืชชนิดอื่นๆ (ข้าวและกาแฟ) คิดเป็นร้อยละ 14.0

1.8 พื้นที่ปลูกอินทรีย์

- **พืชผัก** : เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกพืชผักสูงสุด คือ 10 ไร่ มีพื้นที่ปลูกพืชผักต่ำสุด คือ 1 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกพืชผักเฉลี่ย 2.18 ไร่ และพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกพืชผักน้อยกว่า 4 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 95.6 รองลงมาเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกพืชผักอยู่ระหว่าง 5 – 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.4 และเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกพืชผักมากกว่า 4 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.0

- **ไม้ผล** : เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกไม้ผลสูงสุด คือ 12 ไร่ มีพื้นที่ปลูกไม้ผลต่ำสุด คือ 1 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกไม้ผลเฉลี่ย 3.18 ไร่ และพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกไม้ผลน้อยกว่า 4 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 78.4 รองลงมาเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกไม้ผลอยู่ระหว่าง 5 – 8 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.7 และเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกไม้ผลมากกว่า 8 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.9

- **พืชชนิดอื่นๆ**: เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ สูงสุด คือ 5 ไร่ มีพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ ต่ำสุด คือ 1 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ เฉลี่ย 2.75 ไร่ และพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ อยู่ระหว่าง 3 – 4 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 65.4 รองลงมาเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ มากกว่า 4 ไร่ ร้อยละ 23.1 และเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกพืชชนิดอื่นๆ น้อยกว่า 3 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.5

1.9 ต้นทุนการผลิตพืชอินทรีย์

- **พืชผัก** : เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตพืชผักสูงสุด 7,000 บาท ต่ำสุด 200 บาท และมีต้นทุนการผลิตพืชผักเฉลี่ย 1,888.14 บาท และพบว่าเกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตพืชผักน้อยกว่า 2,465 บาท คิดเป็นร้อยละ 75.9 รองลงมาเกษตรกร มีต้นทุนในการผลิตพืชผักอยู่ระหว่าง

2,466 – 4,731 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.3 และเกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตพืชผักมากกว่า 4,731 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.8

- **ไม้ผล** : เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตไม้ผลสูงสุด 25,000 บาท ต่ำสุด 200 บาท และมีต้นทุนการผลิตไม้ผลเฉลี่ย 2,086.76 บาท และพบว่าเกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตไม้ผล น้อยกว่า 8,465 บาท คิดเป็นร้อยละ 65.2 รองลงมาเกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตไม้ผล อยู่ระหว่าง 8,466 – 17,631 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.6 และเกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตไม้ผลมากกว่า 17,631 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.2

- **พืชชนิดอื่นๆ** : เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตพืชชนิดอื่นๆ สูงสุด 15,000 บาท ต่ำสุด 400 บาท และมีต้นทุนการผลิตพืชชนิดอื่นๆ เฉลี่ย 2,598.08 บาท และพบว่าเกษตรกรมี ต้นทุนในการผลิตพืชชนิดอื่นๆ น้อยกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมาเกษตรกรมี ต้นทุนในการผลิตพืชชนิดอื่นๆ อยู่ระหว่าง 1,001 – 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.5 และเกษตรกรมี ต้นทุนในการผลิตพืชชนิดอื่นๆ มากกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.1

1.10 ตลาดที่ส่งผลผลิตจำหน่าย เกษตรกรส่งผลผลิตจำหน่ายที่โครงการหลวงทุ่ง หลวง คิดเป็นร้อยละ 83.1 รองลงมาเกษตรกรส่งผลผลิตจำหน่ายโดยการนำไปขายเองตามตลาด พื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 27.4 เกษตรกรส่งผลผลิตจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 15.9 เกษตรกรส่งผลผลิตจำหน่ายที่จังหวัดเชียงใหม่ (ตลาดเมืองใหม่) คิดเป็นร้อยละ 12.6 และเกษตรกร ส่งผลผลิตจำหน่ายที่กรุงเทพมหานคร (ตลาดไท) คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตารางที่ 7 ปัจจัยด้านส่วนบุคคลของเกษตรกร

ปัจจัยด้านส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	341	91.7
หญิง	31	8.3
รวม	372	100.0

ตารางที่ 7 ปัจจัยด้านส่วนบุคคลของเกษตรกร (ต่อ)

ปัจจัยด้านส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. อายุ (ปี)		
19 - 35	174	46.8
36 - 50	157	42.2
51 - 69	41	11.0
รวม	372	100.0
อายุสูงสุด 69 ปี	อายุต่ำสุด	19 ปี
อายุเฉลี่ย 37.91 ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	9.44 ปี
3. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)		
1 - 4	126	33.9
5 - 8	237	63.7
> 8	9	2.4
รวม	372	100.0
จำนวนสมาชิกในครอบครัวสูงสุด 10 คน	จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด	1 คน
จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5.10 คน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.56 คน
4. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้รับการศึกษา	91	24.5
ประถมศึกษาปีที่ 4	69	18.5
ประถมศึกษาปีที่ 6	78	20.9
มัธยมศึกษาปีที่ 3	64	17.2
มัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช.	46	12.4
อนุปริญญา	10	2.7
ปริญญาตรี	4	1.1
อื่นๆ (ป.1, ป.2, ป.3, ป.5 และ ม.2)	10	2.7
รวม	372	100.0

ตารางที่ 7 ปัจจัยด้านส่วนบุคคลของเกษตรกร (ต่อ)

ปัจจัยด้านส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์ (ปี)		
< 2	328	88.2
3 - 4	28	7.5
> 4	16	4.3
รวม	372	100.0
ประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์สูงสุด 8 ปี ประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์ต่ำสุด 0.5 ปี		
ประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์เฉลี่ย 1.426 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		1.26 ปี
6. การสมัครเข้าสู่ระบบการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์		
- ไม่ได้สมัคร	97	26.1
กำลังจะสมัครในระบบเกษตรอินทรีย์	64	17.2
(มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย)และจีเอพี (GAP)		
(กรมวิชาการเกษตร)		
- สมัครแล้วผ่านการตรวจรับรองในระบบ	184	49.4
เกษตรอินทรีย์(มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย)และจีเอพี		
(GAP)(กรมวิชาการเกษตร)		
- สมัครแล้วแต่ยังไม่ทราบผลการตรวจ	3	0.8
รับรองในระบบเกษตรอินทรีย์(มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย)		
และจีเอพี (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)		
- สมัครแล้วแต่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การตรวจ	1	0.3
รับรองในระบบเกษตรอินทรีย์(มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย)		
และจีเอพี (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)		
- สมัครแล้วแต่ยังไม่ได้การตรวจรับรอง	23	6.2
ในระบบเกษตรอินทรีย์(มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย)		
และจีเอพี (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)		
รวม	372	100.0

ตารางที่ 7 ปัจจัยด้านส่วนบุคคลของเกษตรกร (ต่อ)

ปัจจัยด้านส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
7. ชนิดของพืชอินทรีย์ที่ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
- พืชผัก (ผักกาดขาวสูง กะหล่ำดอก กะหล่ำปลี ผักกาดขาวปลี แครอท ถั่วเขียว ถั่วแขก ถั่วฝักยาว ผักกาดขาว ผักกาดหวาน และสลัด)	295	79.3	
- สมุนไพร	0	0.0	
- ไม้ผล (พลับ อโวคาโด สาลี่ และมะม่วง)	204	54.8	
- พืชชนิดอื่นๆ (ข้าวและกาแฟ)	52	14.0	
8. พื้นที่ปลูกอินทรีย์ (ไร่)			
พืชผัก (n = 295)			
< 4	282	95.6	
5 - 8	10	3.4	
> 8	3	1.0	
รวม	295	100.0	
พื้นที่ปลูกสูงสุด	10 ไร่	พื้นที่ปลูกต่ำสุด	1 ไร่
พื้นที่ปลูกเฉลี่ย	2.18 ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.30 ไร่
ไม้ผล (n = 204)			
< 4	160	78.4	
5 - 8	36	17.7	
> 8	8	3.9	
รวม	204	100.0	
พื้นที่ปลูกสูงสุด	12 ไร่	พื้นที่ปลูกต่ำสุด	1 ไร่
พื้นที่ปลูกเฉลี่ย	3.18 ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.24 ไร่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางที่ 7 ปัจจัยด้านส่วนบุคคลของเกษตรกร (ต่อ)

ปัจจัยด้านส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
พืชชนิดอื่นๆ (n = 52)			
< 2	6	11.5	
2 - 3	34	65.4	
> 3	13	23.1	
รวม	52	100.0	
พื้นที่ปลูกสูงสุด	5 ไร่	พื้นที่ปลูกต่ำสุด	1 ไร่
พื้นที่ปลูกเฉลี่ย	2.75 ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.064 ไร่
ต้นทุนการผลิต (บาท)			
พืชผัก (n = 295)			
< 2,465	224	75.9	
2,466 – 4,731	54	18.3	
> 4,731	17	5.8	
รวม	295	100.0	
ต้นทุนสูงสุด	7,000 บาท	ต้นทุนต่ำสุด	200 บาท
ต้นทุนเฉลี่ย	1,888.14 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1,211.97 บาท
ไม้ผล (n = 204)			
< 8,465	193	94.6	
8,466 – 17,631	9	4.4	
> 17,631	2	1.0	
รวม	204	100.0	
ต้นทุนสูงสุด	25,000 บาท	ต้นทุนต่ำสุด	200 บาท
ต้นทุนเฉลี่ย	2,086.76 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3,157.59 บาท

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางที่ 7 ปัจจัยด้านส่วนบุคคลของเกษตรกร (ต่อ)

ปัจจัยด้านส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พืชชนิดอื่นๆ (n = 52)		
< 1,000	21	40.4
1,000 – 3,000	19	36.5
> 3,000	12	23.1
รวม	52	100.0
ต้นทุนสูงสุด 15,000 บาท	ต้นทุนต่ำสุด 400 บาท	
ต้นทุนเฉลี่ย 2,598.08 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2,684.778 บาท	
ตลาดที่ส่งผลผลิตจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
โครงการหลวงทุ่งหลวง	309	83.1
เชียงใหม่ (ตลาดเมืองใหม่)	47	12.6
กรุงเทพฯ (ตลาดไท)	3	0.8
ขายเองตามตลาดพื้นบ้าน	102	27.4
อื่นๆ (พ่อค้าคนกลาง)	59	15.9

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาในตารางที่ 8 ซึ่งแสดงปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรพบว่า

2.1 พื้นที่ในการผลิต เกษตรกรมีพื้นที่ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 91.7 รองลงมา เกษตรกรมีพื้นที่เช่า คิดเป็นร้อยละ 15.6 และเกษตรกรมีพื้นที่ป่าสงวนแบ่งทำกินแต่ไม่มี สด. 9 คิดเป็นร้อยละ 3.2

- **พื้นที่ส่วนตัว** : เกษตรกรมีพื้นที่สูงสุด 20 ไร่ มีพื้นที่ต่ำสุด 1 ไร่ และมีพื้นที่เฉลี่ย 4.38 ไร่ และพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่อยู่ระหว่าง 1 – 6 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 80.6 เกษตรกรมีพื้นที่อยู่ระหว่าง 7 – 12 ไร่ ร้อยละ 16.2 และเกษตรกรมีพื้นที่มากกว่า 12 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.2

- **พื้นที่เช่า** : เกษตรกรมีพื้นที่สูงสุด 3 ไร่ มีพื้นที่ต่ำสุด 1 ไร่ และมีพื้นที่เฉลี่ย 1.53 ไร่ และพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ 1 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.4 เกษตรกรมีพื้นที่ 2 ไร่ ร้อยละ 39.7 และเกษตรกรมีพื้นที่ 3 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.9

- พื้นที่ป่าสงวนแบ่งทำกินแต่ไม่มี สด.9 : เกษตรกรมีพื้นที่สูงสุด 2 ไร่ มีพื้นที่ต่ำสุด 1 ไร่ และมีพื้นที่เฉลี่ย 1.22 ไร่ และพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ 1 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 66.7 และเกษตรกรมีพื้นที่ 2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.3

2.2 ขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์ เกษตรกรมีขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์มากกว่า 1 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 76.9 และเกษตรกรมีขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์น้อยกว่า 1 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.1

- กรณีที่เกษตรกรมีขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์มากกว่า 1 ไร่ พบว่าเกษตรกรมีขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์สูงสุด 18 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่ และเกษตรกรมีขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์เฉลี่ย 3.76 ไร่ และพบว่าเกษตรกรมีขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์อยู่ระหว่าง 1 – 6 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 68.3 เกษตรกรมีขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์อยู่ระหว่าง 7 – 12 ไร่ ร้อยละ 7.4 และเกษตรกรมีขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์มากกว่า 12 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.3

2.3 แรงงานที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์ แรงงานที่เกษตรกรใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์มาจากครอบครัว ร้อยละ 85.5 แรงงานจากระบบลงแขก ร้อยละ 24.5 และแรงงานจากการจ้างงาน ร้อยละ 21.8

- แรงงานจากครอบครัว : เกษตรกรใช้แรงงานจากครอบครัวจำนวนสูงสุด 10 คน ต่ำสุด 1 คน และจำนวนแรงงานเฉลี่ย 3.83 คน และพบว่าเกษตรกรใช้จำนวนแรงงานอยู่ระหว่าง 4 - 6 คน ร้อยละ 50.0 รองลงมาใช้จำนวนแรงงานอยู่ระหว่าง 1 – 3 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 และใช้แรงงานมากกว่า 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7

- แรงงานจากระบบลงแขก : เกษตรกรใช้แรงงานจากระบบลงแขกจำนวนสูงสุด 15 คน ต่ำสุด 2 คน และจำนวนแรงงานเฉลี่ย 6.76 คน และพบว่าเกษตรกร ใช้จำนวนแรงงานอยู่ระหว่าง 5- 8 คน ร้อยละ 39.5 รองลงมาใช้แรงงานมากกว่า 8 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 และใช้จำนวนแรงงานอยู่ระหว่าง 1 – 4 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1

- แรงงานจากการจ้างงาน : เกษตรกรใช้แรงงานจากการจ้างงานจำนวนสูงสุด 10 คน ต่ำสุด 1 คน และจำนวนแรงงานเฉลี่ย 2.98 คน และพบว่าเกษตรกรใช้จำนวนแรงงานอยู่ระหว่าง 1 – 3 คน ร้อยละ 74.1 รองลงมาใช้จำนวนแรงงานอยู่ระหว่าง 4 - 6 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 และใช้แรงงานมากกว่า 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

2.4 ที่มาของต้นทุนการผลิตพืชอินทรีย์ เกษตรกรใช้ทุนของตัวเองในการผลิตพืชอินทรีย์ ร้อยละ 90.3 รองลงมาเกษตรกรใช้ทุนจากการกู้ยืมจากโครงการหลวง คิดเป็นร้อยละ 30.9 เกษตรกรใช้ทุนจากการกู้ยืมจากธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 28.5 และเกษตรกรใช้ทุนจากการกู้ยืมนอกระบบหรือจากญาติ ร้อยละ 16.1

2.5 ต้นทุนการผลิตพืชอินทรีย์เมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตแบบไม่ได้ใช้อินทรีย์
เกษตรกรใช้ต้นทุนเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 37.1 รองลงมาเกษตรกรใช้ต้นทุนน้อยลงกว่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 32.5 และเกษตรกรใช้ต้นทุนมากกว่าเดิม ร้อยละ 30.4

2.6 รายได้จากการขายผลผลิตอินทรีย์ เกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตอินทรีย์สูงสุด 200,000 บาท ต่ำสุด 500 บาท และมีรายได้เฉลี่ย 20,527.82 บาท และพบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตพืชอินทรีย์น้อยกว่า 66,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 97.3 รองลงมาเกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตพืชอินทรีย์อยู่ระหว่าง 66,501 – 133,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.4 และเกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตพืชอินทรีย์มากกว่า 133,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.3

2.7 รายได้จากการผลิตพืชอินทรีย์เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากการผลิตแบบไม่ได้ใช้อินทรีย์/ปี เกษตรกรมีรายได้มากกว่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 69.3 รองลงมาเกษตรกรมีรายได้เท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 26.1 และเกษตรกรมีรายได้น้อยลงกว่าเดิม ร้อยละ 4.6

2.8 หนี้สินในครอบครัว/ปี เกษตรกรมีจำนวนหนี้สินสูงสุด 100,000 บาท ต่ำสุด 200 บาท และมีจำนวนหนี้สินเฉลี่ย 17,020.43 บาท และพบว่าเกษตรกรมีจำนวนหนี้สินน้อยกว่า 33,300 บาท ร้อยละ 85.2 รองลงมาเกษตรกรมีจำนวนหนี้สินอยู่ระหว่าง 33,301 – 66,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.2 และเกษตรกรมีจำนวนหนี้สินมากกว่า 66,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.6

2.9 ค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือน/เดือน เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือนสูงสุด 7,000 บาท ต่ำสุด 300 บาท และมีค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือนเฉลี่ย 2,157.04 บาท และพบว่าเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือนน้อยกว่า 2,200 บาท ร้อยละ 67.7 รองลงมาเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือนอยู่ระหว่าง 2,201 – 4,400 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.1 และเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือนมากกว่า 4,400 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.2

2.10 รายได้ในครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมา เกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมาสูงสุด 200,000 บาท ต่ำสุด 10,000 บาท และมีรายได้ในครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมาเฉลี่ย 46,752.96 บาท และพบว่าเกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมาน้อยกว่า 63,300 บาท ร้อยละ 77.4 รองลงมาเกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมาอยู่ระหว่าง 63,301 – 126,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.3 และเกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมามากกว่า 126,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.3

- แหล่งที่มาของรายได้ เกษตรกรมีรายได้จากการทำการเกษตร ร้อยละ 67.2 รองลงมา เกษตรกรมีรายได้จากการรับจ้างและการทำการเกษตร ร้อยละ 30.1 และเกษตรกรมีรายได้จากการค้าขายและการทำการเกษตร ร้อยละ 2.7

ตารางที่ 8 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. พื้นที่ในการผลิต (ไร่) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
- พื้นที่ส่วนตัว	341	91.7	
- พื้นที่เช่า	58	15.6	
- พื้นที่ป่าสงวนแบ่งทำกินแต่ไม่มี สด. 9	12	3.2	
พื้นที่ส่วนตัว (ไร่)			
1 - 6	275	80.6	
7 - 12	55	16.2	
> 12	11	3.2	
รวม	341	100.0	
พื้นที่สูงสุด	20 ไร่	พื้นที่ต่ำสุด	1 ไร่
พื้นที่เฉลี่ย	4.38 ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.58 ไร่
พื้นที่เช่า (ไร่)			
1	31	53.4	
2	23	39.7	
3	4	6.9	
รวม	58	100.0	
พื้นที่สูงสุด	3 ไร่	พื้นที่ต่ำสุด	1 ไร่
พื้นที่เฉลี่ย	1.53 ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.63 ไร่
พื้นที่ป่าสงวนแบ่งทำกินแต่ไม่มี สด. 9 (ไร่)			
1	6	66.7	
2	3	33.3	
รวม	9	100.0	
พื้นที่ปลูกสูงสุด	2 ไร่	พื้นที่ปลูกต่ำสุด	1 ไร่
พื้นที่ปลูกเฉลี่ย	1.22 ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.36 ไร่

ตารางที่ 8 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร (ต่อ)

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. ขนาดพื้นที่ในการผลิตพืชอินทรีย์ (ไร่)		
- น้อยกว่า 1 ไร่	86	23.1
- มากกว่า 1 ไร่	286	76.9
รวม	372	100.0
กรณีที่มีขนาดของพื้นที่มากกว่า 1 ไร่ (ไร่)		
1 - 6	254	68.3
7 - 12	27	7.4
13 - 18	5	1.3
รวม	286	100.0
พื้นที่สูงสุด 18 ไร่	พื้นที่ต่ำสุด 1 ไร่	
พื้นที่เฉลี่ย 3.76 ไร่	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.62 ไร่	
3. แรงงานที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
จากครอบครัว	318	85.5
ระบบลงแขก	91	24.5
การจ้างงาน	81	21.8
แรงงานจากครอบครัว (คน)		
1 - 3	144	45.3
4 - 6	159	50.0
> 6	15	4.7
รวม	318	100.0
จำนวนแรงงานสูงสุด 10 คน	จำนวนแรงงานต่ำสุด 1 คน	
จำนวนแรงงานเฉลี่ย 3.83 คน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.44 คน	

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางที่ 8 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร (ต่อ)

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
แรงงานจากระบบลงแขก (คน)			
1 - 4	21	23.1	
5 - 8	36	39.5	
> 8	34	37.4	
รวม	91	100.0	
จำนวนแรงงานสูงสุด	15 คน	จำนวนแรงงานต่ำสุด	2 คน
จำนวนแรงงานเฉลี่ย	6.76 คน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.10 คน
แรงงานจากการจ้างงาน (คน)			
1 - 3	60	74.1	
4 - 6	19	23.4	
> 6	2	2.5	
รวม	81	100.0	
จำนวนแรงงานสูงสุด	10 คน	จำนวนแรงงานต่ำสุด	1 คน
จำนวนแรงงานเฉลี่ย	2.98 คน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.789 คน
4. ที่มาของต้นทุนการผลิตพืชอินทรีย์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
ส่วนตัว	336	90.3	
กู้ธนาคาร	106	28.5	
กู้จากโครงการหลวง	115	30.9	
กู้นอกระบบหรือญาติ	60	16.1	
5. ต้นทุนการผลิตพืชอินทรีย์เมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตแบบไม่ได้ใช้อินทรีย์			
มากกว่าเดิม	113	30.4	
เท่าเดิม	138	37.1	
น้อยกว่าเดิม	121	32.5	
รวม	372	100.0	

ตารางที่ 8 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร (ต่อ)

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. รายได้จากการขายผลผลิตอินทรีย์/ปี (บาท)		
< 66,500	362	97.3
66,501 - 133,000	9	2.4
> 133,000	1	0.3
รวม	372	100.0
รายได้สูงสุด 200,000 บาท	รายได้ต่ำสุด 500	บาท
รายได้เฉลี่ย 20,527.82 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 20,814.10	บาท
7. รายได้จากการผลิตพืชอินทรีย์เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากการผลิตแบบไม่ได้ใช้อินทรีย์		
มากกว่าเดิม	258	69.3
เท่าเดิม	97	26.1
น้อยกว่าเดิม	17	4.6
รวม	372	100.0
8. หนี้สินในครอบครัว/ปี (บาท)		
< 33,3300	317	85.2
33,301 - 66,600	49	13.2
> 66,600	6	1.6
รวม	372	100.0
หนี้สินสูงสุด 100,000 บาท	หนี้สินต่ำสุด 200	บาท
หนี้สินเฉลี่ย 16,952.15 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17,246.23	บาท
9. ค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือน/เดือน (บาท)		
< 2,200	252	67.7
2,201 - 4,400	97	26.1
> 4,400	23	6.2
รวม	372	100.0
ค่าใช้จ่ายสูงสุด 7,000 บาท	ค่าใช้จ่ายต่ำสุด 300	บาท
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 2,157.04 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1,131.60	บาท

ตารางที่ 8 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของเกษตรกร (ต่อ)

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10. รายได้ในครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมา (บาท)		
< 63,300	288	77.4
63,301 - 126,600	83	22.3
> 126,600	1	0.3
รวม	372	100.0
รายได้สูงสุด 200,000 บาท	รายได้ต่ำสุด 10,000 บาท	
รายได้เฉลี่ย 46,752.96 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 24,553.14 บาท	
แหล่งที่มาของรายได้		
ทำการเกษตร	250	67.2
รับจ้างและทำการเกษตร	112	30.1
ค้าขายและทำการเกษตร	10	2.7
รวม	372	100.0

3. ปัจจัยด้านสังคม

ผลการศึกษาในตารางที่ 9 ซึ่งแสดงปัจจัยด้านสังคมของเกษตรกรพบว่า

3.1 การติดต่อกับเกษตรกรรายอื่นในรอบเดือน เกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นในรอบเดือนจำนวน 1 - 2 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมา มีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นในรอบเดือนจำนวน 3 - 5 ครั้งขึ้นไป/เดือน คิดเป็นร้อยละ 18.3 มีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นในรอบเดือนจำนวน 5 ครั้งขึ้นไป/เดือน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ไม่มีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นในรอบเดือน คิดเป็นร้อยละ 8.9 และมีการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นในรอบเดือนจำนวน 10 ครั้งขึ้นไป/เดือน คิดเป็นร้อยละ 8.0

3.2 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในรอบเดือน เกษตรกรมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในรอบเดือนจำนวน 1 - 2 ครั้ง/เดือน คิดเป็นร้อยละ 50.3 รองลงมา มีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในรอบเดือนจำนวน 3 - 5 ครั้งขึ้นไป/เดือน คิดเป็นร้อยละ 16.4 มีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในรอบเดือนจำนวน 10 ครั้งขึ้นไป/เดือน คิดเป็นร้อยละ 13.7 มีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ในรอบเดือนจำนวน 5 ครั้งขึ้นไป/เดือน คิดเป็นร้อยละ 11.6 และไม่มีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในรอบเดือน คิดเป็นร้อยละ 8.0

3.3 ประสิทธิภาพการฝึกอบรมของเกษตรกรในรอบปี เกษตรกรมีประสบการณ์การฝึกอบรมจำนวน 1 – 2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 34.2 รองลงมาเกษตรกรมีประสบการณ์การฝึกอบรมจำนวน 3 - 5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 22.3 มีประสบการณ์การฝึกอบรมจำนวน 10 ครั้งขึ้นไป/ปี ร้อยละ 16.4 มีประสบการณ์การฝึกอบรมจำนวน 5 ครั้งขึ้นไป/ปี ร้อยละ 14.5 และไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรม ร้อยละ 12.6

3.4 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์ เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 82.3 รองลงมาเกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จากประสบการณ์การฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 67.5 เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จากเพื่อนเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 54.0 เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จากโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 52.2 เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จากเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 41.1 เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จากวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 29.8 และเกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จากวารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 23.1

- **วิทยุ** : เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จำนวนสูงสุด 50 ครั้ง/ปี ต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี และได้รับข่าวสารเฉลี่ยจำนวน 7.0 ครั้ง/ปี และพบว่าเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 1-16 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 92.8 รองลงมาเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 17-32 ครั้ง/ปี ร้อยละ 5.4 และเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวนมากกว่า 32 ครั้ง/ปี ร้อยละ 1.8

- **โทรทัศน์** : เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จำนวนสูงสุด 60 ครั้ง/ปี ต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี และได้รับข่าวสารเฉลี่ยจำนวน 10.13 ครั้ง/ปี และพบว่าเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 1-20 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 94.3 รองลงมาเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 21-40 ครั้ง/ปี ร้อยละ 4.1 และเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวนมากกว่า 41 ครั้ง/ปี ร้อยละ 1.6

- **วารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร** : เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จำนวนสูงสุด 20 ครั้ง/ปี ต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี และได้รับข่าวสารเฉลี่ยจำนวน 4.01 ครั้ง/ปี และพบว่าเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 1- 6 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 81.4 รองลงมาเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 7-12 ครั้ง/ปี ร้อยละ 14.0 และเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวนมากกว่า 2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 4.6

- **เอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร** : เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จำนวนสูงสุด 30 ครั้ง/ปี ต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี และได้รับข่าวสารเฉลี่ยจำนวน 4.80 ครั้ง/ปี

และพบว่าเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 1- 10 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 95.4 รองลงมาเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 11-20 ครั้ง/ปี ร้อยละ 3.3 และเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวนมากกว่า 21 ครั้ง/ปี ร้อยละ 1.3

- **เพื่อนเกษตรกร :** เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จำนวนสูงสุด 50 ครั้ง/ปี ต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี และได้รับข่าวสารเฉลี่ยจำนวน 5.99 ครั้ง/ปี และพบว่าเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 1-16 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 96.5 รองลงมาเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 17-32 ครั้ง/ปี ร้อยละ 2.5 และเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวนมากกว่า 32 ครั้ง/ปี ร้อยละ 1.0

- **เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร :** เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จำนวนสูงสุด 55 ครั้ง/ปี ต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี และได้รับข่าวสารเฉลี่ยจำนวน 6.34 ครั้ง/ปี และพบว่าเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 1-18 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 95.7 รองลงมาเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 19-36 ครั้ง/ปี ร้อยละ 3.6 และเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวนมากกว่า 36 ครั้ง/ปี ร้อยละ 0.7

- **ประสบการณ์การฝึกอบรม :** เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์จำนวนสูงสุด 6 ครั้ง/ปี ต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี และได้รับข่าวสารเฉลี่ยจำนวน 2.76 ครั้ง/ปี และพบว่าเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวน 1-5 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 68.1 และเกษตรกรได้รับข่าวสารจำนวนมากกว่า 10 ครั้ง/ปี ร้อยละ 31.9

3.5 กฎระเบียบของโครงการหลวงต่อการตัดสินใจในการทำการเกษตรอินทรีย์
เกษตรกรคิดว่ากฎระเบียบของโครงการหลวงมีผลต่อการตัดสินใจในการทำการเกษตรอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 25.3 และเกษตรกรคิดว่ากฎระเบียบของโครงการหลวงไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการทำการเกษตรอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 74.7

- **กรณีที่กฎระเบียบของโครงการหลวงมีผลต่อการตัดสินใจในการทำการเกษตรอินทรีย์ :** เกษตรกรคิดว่ากฎระเบียบของโครงการหลวงมีผลต่อการตัดสินใจในการทำการเกษตรอินทรีย์เนื่องจากถูกบังคับให้ทำการเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 66.0 รองลงมาคือการจัดจำหน่ายผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 20.2 และ ราคาของผลผลิตคงที่ คิดเป็นร้อยละ 13.8

- **กรณีที่กฎระเบียบของโครงการหลวงไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการทำการเกษตรอินทรีย์ :** เกษตรกรคิดว่ากฎระเบียบของโครงการหลวงไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการทำการเกษตรอินทรีย์เนื่องจากเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการเอง คิดเป็นร้อยละ 100.0

ตารางที่ 9 ปัจจัยด้านสังคมของเกษตรกร

ปัจจัยด้านสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การติดต่อกับเกษตรกรรายอื่นในรอบเดือน		
10 ครั้งขึ้นไป/เดือน	30	8.0
5 ครั้งขึ้นไป/เดือน	42	11.3
3-5 ครั้งขึ้นไป/เดือน	68	18.3
1-2 ครั้ง/เดือน	199	53.5
ไม่เคยเลย	33	8.9
รวม	372	100.0
2. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในรอบเดือน		
10 ครั้งขึ้นไป/เดือน	51	13.7
5 ครั้งขึ้นไป/เดือน	43	11.6
3-5 ครั้งขึ้นไป/เดือน	61	16.4
1-2 ครั้ง/เดือน	187	50.3
ไม่เคยเลย	30	8.0
รวม	372	100.0
3. การติดต่อกับเกษตรกรรายอื่นในรอบเดือน		
10 ครั้งขึ้นไป/เดือน	61	16.4
5 ครั้งขึ้นไป/เดือน	54	14.5
3-5 ครั้งขึ้นไป/เดือน	83	22.3
1-2 ครั้ง/เดือน	127	34.2
ไม่เคยเลย	47	12.6
รวม	372	100.0

ตารางที่ 9 ปัจจัยด้านสังคมของเกษตรกร (ต่อ)

ปัจจัยด้านสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
4. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตพืชอินทรีย์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
วิทยุ	111	29.8	
โทรทัศน์	194	52.2	
วารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร	86	23.1	
เอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร	153	41.1	
เพื่อนเกษตรกร	201	54.0	
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	306	82.3	
ประสบการณ์การฝึกอบรม	251	67.5	
วิทยุ (ครั้ง/ปี)			
1 - 16	103	92.8	
17 - 32	6	5.4	
> 32	2	1.8	
รวม	111	100.0	
จำนวนสูงสุด	50 ครั้ง	จำนวนต่ำสุด	1 ครั้ง
จำนวนเฉลี่ย	7.0 ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	7.75 ครั้ง
โทรทัศน์ (ครั้ง/ปี)			
1 - 20	183	94.3	
21 - 40	8	4.1	
> 41	3	1.6	
รวม	194	100.0	
จำนวนสูงสุด	60 ครั้ง	จำนวนต่ำสุด	1 ครั้ง
จำนวนเฉลี่ย	10.13 ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	9.51 ครั้ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางที่ 9 ปัจจัยด้านสังคมของเกษตรกร (ต่อ)

ปัจจัยด้านสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
วาสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร (ครั้ง/ปี)			
1 - 6	70	81.4	
7 - 12	12	14.0	
> 12	5	4.6	
รวม	86	100.0	
จำนวนสูงสุด	20 ครั้ง	จำนวนสุด	1 ครั้ง
จำนวนเฉลี่ย	4.01 ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.44 ครั้ง
เอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร (ครั้ง/ปี)			
1 - 10	146	95.4	
11 - 20	5	3.3	
> 21	2	1.3	
รวม	153	100.0	
จำนวนสูงสุด	30 ครั้ง	จำนวนต่ำสุด	1 ครั้ง
จำนวนเฉลี่ย	4.80 ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.39 ครั้ง
เพื่อนเกษตรกร (ครั้ง/ปี)			
1 - 16	194	96.5	
17 - 32	5	2.5	
> 32	2	1.0	
รวม	201	100.0	
จำนวนสูงสุด	50 ครั้ง	จำนวนสุด	1 ครั้ง
จำนวนเฉลี่ย	5.99 ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	6.35 ครั้ง

ตารางที่ 9 ปัจจัยด้านสังคมของเกษตรกร (ต่อ)

ปัจจัยด้านสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ครั้ง/ปี)			
1 - 18	293	95.7	
19 - 36	11	3.6	
> 36	2	0.7	
รวม	306	100.0	
จำนวนสูงสุด	55 ครั้ง	จำนวนต่ำสุด	1 ครั้ง
จำนวนเฉลี่ย	6.34 ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	5.99 ครั้ง
ประสบการณ์การฝึกอบรม (ครั้ง/ปี)			
1 - 3	171	68.1	
> 3	80	31.9	
รวม	251	100.0	
จำนวนสูงสุด	6 ครั้ง	จำนวนต่ำสุด	1 ครั้ง
จำนวนเฉลี่ย	2.76 ครั้ง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.429 ครั้ง
5. ภาวะเครียดของโครงการหลวงต่อการตัดสินใจในการทำการเกษตรอินทรีย์			
มีผล	94	25.3	
ไม่มีผล	278	74.7	
รวม	372	100.0	
- กรณีที่ภาวะเครียดของโครงการหลวงมีผลต่อการตัดสินใจในการทำการเกษตรอินทรีย์			
การจำหน่ายผลผลิต	19	20.2	
ถูกบังคับ	62	66.0	
ราคาของผลผลิตคงที่	13	13.8	
รวม	94	100.0	
- กรณีที่ภาวะเครียดของโครงการหลวงไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการทำการเกษตรอินทรีย์			
สมัครใจเข้าร่วมโครงการ	278	100.0	
รวม	278	100.0	

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาด้านการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.)

2.1 การปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตาม

มาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : ก่อนเข้าร่วมโครงการ (เกษตรกรเคมี)

ด้านการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์โดยมีการแบ่งระดับการวัดออกเป็น 2 ระดับ คือ ปฏิบัติ=1 คะแนน และไม่ปฏิบัติ= 0 คะแนน เพื่อประโยชน์ในการวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งคะแนนการปฏิบัติออกเป็น 3 ระดับ คือ

คะแนนระหว่าง 0.00 – 0.33 คะแนน มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง

คะแนนระหว่าง 0.34 – 0.66 คะแนน มีการปฏิบัติปานกลาง

คะแนนระหว่าง 0.67 – 1.00 คะแนน มีการปฏิบัติมาก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีคะแนนการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : ก่อนเข้าร่วมโครงการ (เกษตรกรเคมี) สูงสุดคือ 1.00 คะแนน คะแนนต่ำสุดคือ 0.00 คะแนน เกษตรกรมีคะแนนการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : ก่อนเข้าร่วมโครงการ (เกษตรกรเคมี) โดยเฉลี่ย 0.48 คะแนน ซึ่งมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง และพบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ร้อยละ 41.9 รองลงมามีการปฏิบัติมากและมีการปฏิบัติปานกลาง ร้อยละ 30.4 และร้อยละ 27.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ระดับการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.): ก่อนเข้าร่วมโครงการ (เกษตรกรเคมี)

ระดับการปฏิบัติ	ค่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	0.00 – 0.33	156	41.9
ปฏิบัติปานกลาง	0.34 – 0.66	103	27.7
ปฏิบัติมาก	0.67 – 1.00	113	30.4
รวม		372	100.0

คะแนนสูงสุด	1.00	คะแนน	คะแนนต่ำสุด	0.00	คะแนน
คะแนนเฉลี่ย	0.48	คะแนน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.304	คะแนน

เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นจากการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : ก่อนเข้าร่วมโครงการ (เกษตรเคมี) พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติในระดับปานกลางในทุกประเด็น โดยประเด็นที่ 13 เก็บรักษาผลผลิตในสถานที่สะอาด อากาศถ่ายเทได้ดีและสามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุอันตราย และสัตว์พาหะนำโรค มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 0.56 คะแนน รองลงมาคือ ประเด็นที่ 11 คัดแยกผลผลิตด้อยคุณภาพ หรือผลผลิตที่มีศัตรูพืชติดอยู่ออกต่างหาก (ผลผลิตที่เสียหรือเน่า) และประเด็นที่ 12 อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวมีความสะอาด ปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค ซึ่งมีค่าเฉลี่ย คือ 0.52 และประเด็นที่ 2 มีการจัดการพื้นที่ปลูกไม่ให้มีวัตถุอันตราย และจุลินทรีย์ที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลผลิต มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 0.34 (ตารางที่ 11)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตารางที่ 11 การปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : ก่อนเข้าร่วมโครงการ (เกษตรเคมี)

ประเด็น	การปฏิบัติ		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
	ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)			
พื้นที่ปลูก					
1. มีการจัดการแหล่งน้ำที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษและจุลินทรีย์	128 (34.4)	244 (65.6)	0.42	0.49	ปฏิบัติปานกลาง
2. มีการจัดการพื้นที่ปลูกไม่ให้มีวัตถุอันตรายและจุลินทรีย์ ที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลผลิต	169 (45.4)	203 (54.6)	0.34	0.47	ปฏิบัติปานกลาง
การใช้สารชีวภาพ จุลินทรีย์ ปุ๋ยหมัก และวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน					
3. มีการใช้สารชีวภาพและจุลินทรีย์ ปุ๋ยหมักปรับปรุงบำรุงดินในกระบวนการผลิต ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงตามคำแนะนำของมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) หรือตามฉลากที่ขึ้นทะเบียน(มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย)	169 (45.4)	203 (54.6)	0.45	0.49	ปฏิบัติปานกลาง

ตารางที่ 11 การปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : ก่อนเข้าร่วมโครงการ (เกษตรเคมี) (ต่อ)

ประเด็น	การปฏิบัติ		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
	ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)			
4. มีการใช้สารชีวภาพและจุลินทรีย์ ปุ๋ยหมักปรับปรุงบำรุงดินที่สอดคล้องกับ รายการอนุญาตให้ใช้ตามคำแนะนำของมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการ หลวง(มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย) การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	181 (48.7)	191 (51.3)	0.49	0.50	ปฏิบัติปานกลาง
5. มีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืช และป้องกันกำจัดอย่างถูกวิธี	174 (46.8)	198 (53.2)	0.47	0.50	ปฏิบัติปานกลาง
6. มีการควบคุมศัตรูพืชอย่างถูกวิธี	165 (44.4)	207 (55.6)	0.44	0.49	ปฏิบัติปานกลาง
การจัดการสายพันธุ์					
7. มีการปฏิบัติและการจัดการสายพันธุ์การผลิตตามคำแนะนำของมาตรฐาน ของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง เพื่อ ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ	172 (46.2)	200 (53.8)	0.46	0.49	ปฏิบัติปานกลาง

ตารางที่ 11 การปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : ก่อนเข้าร่วมโครงการ (เกษตรเคมี) (ต่อ)

ประเด็น	การปฏิบัติ		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
	ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)			
การเก็บเกี่ยวผลผลิต					
8. มีการเก็บเกี่ยวผลในระยะเวลาที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิต	195 (52.4)	177 (47.6)	0.52	0.50	ปฏิบัติปานกลาง
9. มีการหยุดใช้สารสารชีวภาพและจุลินทรีย์ก่อนเก็บเกี่ยวตามระยะเวลาที่ระบุไว้	192 (51.6)	180 (48.4)	0.52	0.50	ปฏิบัติปานกลาง
10. มีการใช้อุปกรณ์การเก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุและวิธีการเก็บเกี่ยวที่สะอาดไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผลและปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีต่อความปลอดภัยในการบริโภค	205 (55.1)	167 (44.9)	0.55	0.49	ปฏิบัติปานกลาง
ปลอดภัยในการบริโภค					
11. คัดแยกผลผลิตด้อยคุณภาพ หรือผลผลิตที่มีศัตรูพืชติดอยู่ออกจากหาก (ผลผลิตที่เสียหรือเน่า)	201 (54.0)	171 (46.0)	0.54	0.49	ปฏิบัติปานกลาง
12. อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวมีความสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค	200 (53.8)	172 (46.2)	0.54	0.49	ปฏิบัติปานกลาง

ตารางที่ 11 การปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : ก่อนเข้าร่วมโครงการ (เกษตรกรมี) (ต่อ)

ประเด็น	การปฏิบัติ		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
	ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)			
การเก็บรักษาผลผลิต					
13. เก็บรักษาผลผลิตในสถานที่สะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี และสามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุอันตราย และสัตว์พาหนะนำโรค	210 (56.5)	162 (43.5)	0.56	0.49	ปฏิบัติปานกลาง
การบันทึกข้อมูล					
14. มีการบันทึกข้อมูลการใช้สารชีวภาพและจุลินทรีย์ ปุ๋ยหมักปรับปรุงบำรุงดินในกระบวนการผลิต และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	195 (52.4)	177 (47.6)	0.52	0.50	ปฏิบัติปานกลาง
15. มีการบันทึกข้อมูลการจัดการเพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ	157 (42.2)	215 (57.8)	0.42	0.49	ปฏิบัติปานกลาง
รวม			0.48	0.30	ปฏิบัติปานกลาง
หมายเหตุ	คะแนนระหว่าง 0.00 – 0.33 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง		
	คะแนนระหว่าง 0.34 – 0.66 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง		
	คะแนนระหว่าง 0.67 – 1.00 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก		

2.2 การปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : หลังเข้าร่วมโครงการ (เกษตรอินทรีย์)

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีคะแนนการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : หลังเข้าร่วมโครงการ (เกษตรอินทรีย์) สูงสุดคือ 1.00 คะแนน คะแนนต่ำสุดคือ 0.00 คะแนน เกษตรกรมีคะแนนการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : หลังเข้าร่วมโครงการ (เกษตรอินทรีย์) โดยเฉลี่ย 0.97 คะแนน ซึ่งมีการปฏิบัติในระดับมาก เพื่อประโยชน์ในการวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งคะแนนการปฏิบัติออกเป็น 3 ระดับ คือ คะแนนระหว่าง 0.00 – 0.33 คะแนน มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง คะแนนระหว่าง 0.34 – 0.66 คะแนน มีการปฏิบัติปานกลาง คะแนนระหว่าง 0.67 – 1.00 คะแนน มีการปฏิบัติมาก ซึ่งพบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติมาก ร้อยละ 98.4 และมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ร้อยละ 1.6 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ระดับการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : หลังเข้าร่วมโครงการ (เกษตรอินทรีย์)

ระดับการปฏิบัติ	ค่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	0.00 – 0.33	6	1.6
ปฏิบัติปานกลาง	0.34 – 0.66	0	0.0
ปฏิบัติมาก	0.67 – 1.00	366	98.4
รวม		372	100.0

คะแนนสูงสุด 1.00 คะแนน คะแนนต่ำสุด 0.00 คะแนน
คะแนนเฉลี่ย 0.97 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.133 คะแนน

เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นของการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : หลังเข้าร่วมโครงการ (เกษตรอินทรีย์) พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติในระดับมากในทุกประเด็น (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 การปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : หลังเข้าร่วมโครงการ (เกษตรอินทรีย์)

ประเด็น	การปฏิบัติ		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
	ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)			
พื้นที่ปลูก					
1. มีการจัดการแหล่งน้ำที่ไม่มีสภาพ แวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษและจุลินทรีย์	356 (95.7)	16 (4.3)	0.96	0.20	ปฏิบัติมาก
2. มีการจัดการพื้นที่ปลูกไม่ให้มีวัตถุอันตรายและจุลินทรีย์ ที่จะทำให้เกิด การตกค้างหรือปนเปื้อนในผลผลิต	363 (97.6)	9 (2.4)	0.98	0.15	ปฏิบัติมาก
การใช้สารชีวภาพ จุลินทรีย์ ปุ๋ยหมัก และวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน					
3. มีการใช้สารชีวภาพและจุลินทรีย์ ปุ๋ยหมักปรับปรุงบำรุงดินใน กระบวนการผลิต ตามคำแนะนำ หรืออ้างอิงตามคำแนะนำของมาตรฐาน ของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) หรือตามฉลากที่ขึ้นทะเบียน (มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย)	361 (97.0)	11 (3.0)	0.97	0.17	ปฏิบัติมาก

ตารางที่ 13 การปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : หลังเข้าร่วมโครงการ (เกษตรอินทรีย์)(ต่อ)

ประเด็น	การปฏิบัติ		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
	ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)			
4. มีการใช้สารชีวภาพและจุลินทรีย์ ปุ๋ยหมักปรับปรุงบำรุงดินที่สอดคล้องกับ รายการอนุญาตให้ใช้ตามคำแนะนำของมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการ หลวง(มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย) การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	361 (97.0)	11 (3.0)	0.97	0.17	ปฏิบัติมาก
5. มีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืช และป้องกันกำจัดอย่างถูกวิธี	364 (97.8)	8 (2.2)	0.98	0.14	ปฏิบัติมาก
6. มีการควบคุมศัตรูพืชอย่างถูกวิธี	362 (97.3)	10 (2.7)	0.97	0.16	ปฏิบัติมาก
การจัดการสายพันธุ์					
7. มีการปฏิบัติและการจัดการสายพันธุ์การผลิตตามคำแนะนำของมาตรฐานของ เกษตรอินทรีย์โครงการหลวง เพื่อได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ	364 (97.8)	8 (2.2)	0.98	0.14	ปฏิบัติมาก

ตารางที่ 13 การปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : หลังเข้าร่วมโครงการ (เกษตรอินทรีย์)(ต่อ)

ประเด็น	การปฏิบัติ		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
	ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)			
การเก็บเกี่ยวผลผลิต					
8. มีการเก็บเกี่ยวผลในระยะเวลาที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิต	365 (98.1)	7 (1.9)	0.98	0.13	ปฏิบัติมาก
9. มีการหยุดใช้สารสารชีวภาพและจุลินทรีย์ก่อนเก็บเกี่ยวตามระยะเวลาที่ระบุไว้	365 (98.1)	7 (1.8)	0.98	0.13	ปฏิบัติมาก
10. มีการใช้อุปกรณ์การเก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุและวิธีการเก็บเกี่ยวที่สะอาดไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผลและปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีต่อความปลอดภัยในการบริโภค	365 (98.1)	7 (1.8)	0.98	0.13	ปฏิบัติมาก
11. คัดแยกผลผลิตด้อยคุณภาพ หรือผลผลิตที่มีศัตรูพืชติดอยู่ออกจากหาก (ผลผลิตที่เสียหรือเน่า)	359 (96.5)	13 (3.5)	0.97	0.18	ปฏิบัติมาก
12. อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวมีความสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค	363 (97.6)	9 (2.4)	0.98	0.15	ปฏิบัติมาก

ตารางที่ 13 การปฏิบัติของเกษตรกรต่อการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) : หลังเข้าร่วมโครงการ (เกษตรอินทรีย์)(ต่อ)

ประเด็น	การปฏิบัติ		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
	ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ปฏิบัติ จำนวน (ร้อยละ)			
การเก็บรักษาผลผลิต					
13. เก็บรักษาผลผลิตในสถานที่สะอาด อากาศถ่ายเทได้ดี และสามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุอันตราย และสัตว์พาหนะนำโรค	366 (98.4)	6 (1.6)	0.98	0.12	ปฏิบัติมาก
การบันทึกข้อมูล					
14. มีการบันทึกข้อมูลการใช้สารชีวภาพและจุลินทรีย์ ปุ๋ยหมักปรับปรุงบำรุงดิน ในกระบวนการผลิต และการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	349 (93.8)	23 (6.2)	0.94	0.24	ปฏิบัติมาก
15. มีการบันทึกข้อมูลการจัดการเพื่อให้ได้ผลิตผลที่มีคุณภาพ	348 (93.5)	24 (6.5)	0.94	0.24	ปฏิบัติมาก
รวม			0.97	0.13	ปฏิบัติมาก
หมายเหตุ	คะแนนระหว่าง 0.00 – 0.33 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง		
	คะแนนระหว่าง 0.34 – 0.66 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง		
	คะแนนระหว่าง 0.67 – 1.00 คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก		

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติไคสแควร์

(Chi-square Test)

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยทางด้านส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปลูกพืช ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ขนาดของพื้นที่ผลิตพืช แรงงานในครอบครัว ต้นทุนการผลิตพืช รายได้จากการขายผลผลิต หนี้สิน ค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือน และปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และประสบการณ์การฝึกอบรม กับตัวแปรตาม คือ การยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square Test) ในการทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มของตัวแปรอิสระ ดังนี้

1. เพศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เพศชายและเพศหญิง
2. อายุ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และสูงกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย = 37.91 ปี)
3. จำนวนสมาชิกในครอบครัว แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และสูงกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย = 5.10 คน)
4. ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และสูงกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6
5. ประสบการณ์การปลูกพืช แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และสูงกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย = 1.46 ปี)
6. ขนาดของพื้นที่ผลิตพืช แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ น้อยกว่า 1 ไร่ และมากกว่า 1 ไร่
7. แรงงานในครอบครัว แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และสูงกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย = 3.83 คน)
8. ต้นทุนในการผลิตพืช แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ มากกว่าเดิม เท่าเดิม และน้อยกว่าเดิม
9. รายได้จากการขายผลผลิต/ปี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และสูงกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย = 20,522.45 บาท)
10. หนี้สิน/ปี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และสูงกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย = 16,952.15 บาท)

11. ค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือน/เดือน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และสูงกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย = 2,367.53 บาท)

12. การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และสูงกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย = 3.44 ครั้ง/เดือน)

13. การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และสูงกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย = 3.21 ครั้ง/เดือน)

14. ประสบการณ์การฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย และสูงกว่าค่าเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ย = 3.12 ครั้ง/ปี)

ส่วนตัวแปรตามคือ วิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ โดยแบ่งระดับการปฏิบัติออกเป็น 2 ระดับ คือ ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านส่วนบุคคลกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกร
ในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

ผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ
ไคสแควร์ (Chi-square Test) สามารถอธิบายการทดสอบสมมุติฐาน ได้ดังนี้

1. เพศ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติ
ของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 22.52 ซึ่งมีค่า
มากกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เพศของ
เกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบ
อินทรีย์อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำ
การเกษตรในระบบอินทรีย์

การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ		รวม	χ^2
	ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
เพศ				
ชาย	33 (8.9)	308 (82.8)	341 (91.7)	
หญิง	12 (3.2)	19 (5.1)	31 (8.3)	
รวม	45 (12.1)	327 (87.9)	372 (100.0)	22.52

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 22.52$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) = 3.84$$

มีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

2. อายุ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอายุกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.77 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า อายุของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

อายุ	การปฏิบัติ		รวม	χ^2
	ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (37.91 ปี)	19 (5.1)	161 (43.3)	180 (48.4)	
สูงกว่าค่าเฉลี่ย (37.91 ปี)	26 (7.0)	166 (44.6)	192 (51.6)	
รวม	45 (12.1)	327 (87.9)	372 (100.0)	0.77

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 0.77$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) = 3.84$$

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

3. จำนวนสมาชิกในครอบครัว

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.50 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัวกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ		รวม	χ^2
		ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (5.10 คน)		30 (8.1)	200 (53.8)	230 (61.8)	
สูงกว่าค่าเฉลี่ย (5.10 คน)		15 (4.0)	127 (34.1)	142 (38.2)	
รวม		45 (12.1)	327 (87.9)	372 (100.0)	0.50

$$\chi^2(\text{คำนวณ}) = 0.50$$

$$\chi^2(\text{ตาราง}) = 3.84$$

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

4. ระดับการศึกษา

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรระดับการศึกษากับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.85 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าระดับการศึกษาของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

การปฏิบัติ ระดับการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		รวม	χ^2
	ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6	26 (7.0)	212 (57.0)	238 (64.0)	
สูงกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6	19 (5.1)	115 (30.9)	134 (36.0)	
รวม	45 (12.1)	327 (87.9)	372 (100.0)	0.85

$$\chi^2(\text{คำนวณ}) = 0.85$$

$$\chi^2(\text{ตาราง}) = 3.84$$

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

5. ประสพการณ์การปลูกพืช

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประสพการณ์การปลูกพืชกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.19 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ประสพการณ์การปลูกพืชไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์การปลูกพืชกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

ประสพการณ์ การปลูกพืช	การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ		รวม	χ^2
		ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (1.463 ปี)		25	193	218	
		(6.7)	(51.9)	(58.6)	
สูงกว่าค่าเฉลี่ย (1.463 ปี)		20	134	154	
		(5.4)	(36.0)	(41.4)	
รวม		45	327	372	0.19
		(12.1)	(87.9)	(100.0)	

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 0.19$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) = 3.84$$

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านส่วนบุคคลกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ พบว่า ปัจจัยทางด้านส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบเกษตรอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งยอมรับสมมุติฐานการวิจัย โดยมีตัวแปร 1 ตัว ได้แก่ เพศของเกษตรกรที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกร
ในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

ผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ
ไคสแควร์ (Chi-square Test) สามารถอธิบายการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

1. ขนาดของพื้นที่ผลิตพืช

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรขนาดของพื้นที่ผลิตพืชกับการ
ยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้
เท่ากับ 1.84 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึง
สรุปได้ว่า ขนาดของพื้นที่ผลิตพืชไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรใน
การทำการเกษตรในระบบอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของพื้นที่ผลิตพืชกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของ
เกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

ขนาดของ พื้นที่ผลิตพืช	การปฏิบัติ		รวม	χ^2
	ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
น้อยกว่า 1 ไร่	14 (3.8)	72 (19.4)	86 (23.1)	
มากกว่า 1 ไร่	31 (8.3)	255 (68.5)	286 (76.9)	
รวม	45 (12.1)	327 (87.9)	372 (100.0)	1.84

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 1.84$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) = 3.84$$

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

2. แรงงานในครอบครัว

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแรงงานในครอบครัวกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแรงงานในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์ กับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานในครอบครัวกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

แรงงานในครอบครัว	การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ		รวม	χ^2
		ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (3.83 คน)		24	174	198	
		(6.5)	(46.8)	(53.2)	
มากกว่าค่าเฉลี่ย (3.83 คน)		21	153	174	
		(5.6)	(41.1)	(46.8)	
รวม		45	327	372	0.00
		(12.1)	(87.9)	(100.0)	

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 0.00$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) = 3.84$$

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

3. ต้นทุนในการผลิตพืช

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นทุนในการผลิตพืชกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.86 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 5.99 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ต้นทุนในการผลิตพืชไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนในการผลิตพืชกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

ต้นทุน ในการผลิตพืช	การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ		รวม	χ^2
		ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
มากกว่าเดิม		17 (4.6)	96 (25.8)	113 (30.4)	
เท่าเดิม		13 (3.5)	125 (33.6)	138 (37.1)	
น้อยลงกว่าเดิม		15 (4.0)	106 (28.5)	121 (32.5)	
รวม		45 (12.1)	327 (87.9)	372 (100.0)	1.86

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 1.86$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) = 5.99$$

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

4. รายได้จากการขายผลผลิต

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายได้จากการขายผลผลิตกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 6.90 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า รายได้จากการขายผลผลิตมีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้จากการขายผลผลิตกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

รายได้จาก การขายผลผลิต	การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ		รวม	χ^2
		ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (20,527.82 บาท)		38 (10.2)	212 (57.0)	250 (67.2)	
สูงกว่าค่าเฉลี่ย (20,527.82 บาท)		7 (1.9)	115 (30.9)	122 (32.8)	
รวม		45 (12.1)	327 (87.9)	372 (100.0)	6.90

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 6.90$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) = 3.84$$

มีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

5. หนี้สิน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหนี้สินกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.23 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หนี้สินไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สินกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

หนี้สิน	การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ		รวม	χ^2
		ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (17,020.43บาท)		25 (6.7)	194 (52.2)	219 (58.9)	
สูงกว่าค่าเฉลี่ย (17,020.43 บาท)		20 (5.4)	133 (35.8)	153 (41.1)	
	รวม	45 (12.1)	327 (87.9)	372 (100.0)	0.23

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 0.23$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) = 3.84$$

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

6. ค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือนกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 5.06 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือนกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

ค่าใช้จ่าย ประจำครัวเรือน	การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ		รวม	χ^2
		ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (2,367.53 บาท)		24 (6.5)	229 (61.6)	253 (68.0)	
สูงกว่าค่าเฉลี่ย (2,367.53 บาท)		21 (5.6)	98 (26.3)	119 (32.0)	
รวม		45 (12.1)	327 (87.9)	372 (100.0)	5.06

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 5.06$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) = 3.84$$

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ พบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบเกษตรอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งยอมรับสมมุติฐานการวิจัย โดยมีตัวแปร 2 ตัว ได้แก่ รายได้จากการขายผลผลิต และค่าใช้จ่ายประจำครัวเรือน ที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคมกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

ผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square Test) สามารถอธิบายการทดสอบสมมุติฐานได้ดังนี้

1. การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 6.78 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นมีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 254)

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่นกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

การปฏิบัติ การติดต่อ กับเกษตรกรรายอื่น	ระดับการปฏิบัติ		รวม	χ^2
	ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (3.44 ครั้ง/เดือน)	9 (2.4)	131 (35.2)	140 (37.6)	
สูงกว่าค่าเฉลี่ย (3.44 ครั้ง/เดือน)	36 (9.7)	196 (52.7)	232 (62.4)	
รวม	45 (12.1)	327 (87.9)	372 (100.0)	6.78

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 6.78$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) = 3.84$$

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

2. การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 9.88 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

การติดต่อ กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	ระดับการปฏิบัติ		รวม	χ^2
	ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (3.21 ครั้ง/เดือน)	9 (2.4)	146 (39.2)	155 (41.7)	
สูงกว่าค่าเฉลี่ย (3.21 ครั้ง/เดือน)	36 (9.7)	181 (48.7)	217 (58.3)	
รวม	45 (12.1)	327 (87.9)	372 (100.0)	9.88

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 χ^2 (คำนวณ) = 9.88 χ^2 (ตาราง) = 3.84
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

3. ประสพการณ์การฝึกอบรม

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประสพการณ์การฝึกอบรมกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้เท่ากับ 1.58 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าไคสแควร์จากตาราง คือ 3.84 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ประสพการณ์การฝึกอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์การฝึกอบรมกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

ประสพการณ์ การฝึกอบรม	การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ		รวม	χ^2
		ไม่ปฏิบัติ (ร้อยละ)	ปฏิบัติ (ร้อยละ)		
ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (3.12 ครั้ง/เดือน)		20 (5.4)	178 (47.8)	198 (53.2)	
สูงกว่าค่าเฉลี่ย (3.12 ครั้ง/เดือน)		25 (6.7)	149 (40.1)	174 (46.8)	
รวม		45 (12.1)	327 (87.9)	372 (100.0)	1.58

$$\chi^2 (\text{คำนวณ}) = 1.58$$

$$\chi^2 (\text{ตาราง}) = 3.84$$

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคมกับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ พบว่า ปัจจัยทางด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบเกษตรอินทรีย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งยอมรับสมมุติฐานการวิจัย โดยมีตัวแปร 2 ตัว ได้แก่ การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น และการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับวิธีการปฏิบัติของเกษตรกรในการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์

**ตอนที่ 4 สาเหตุที่เกษตรกรไม่นำไปปฏิบัติในการทำเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ไปปฏิบัติ
และผลที่เกษตรกรได้รับจากการปฏิบัติในการทำเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์**

สาเหตุที่เกษตรกรไม่นำไปปฏิบัติในการทำเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ไปปฏิบัติ

จากการศึกษาสาเหตุที่เกษตรกรไม่นำไปปฏิบัติในการทำเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ไปปฏิบัติพบว่า เกษตรกรคิดว่าความรู้ที่ได้ยังไม่สามารถปฏิบัติได้จริง คิดเป็นร้อยละ 72.8 รองลงมาเกษตรกรคิดว่าวิธีปฏิบัติยุ่งยาก คิดเป็นร้อยละ 69.9 เกษตรกรคิดว่าต้องใช้เวลามาก ร้อยละ 61.0 เกษตรกรคิดว่าต้องใช้เงินลงทุนสูง ร้อยละ 44.6 เกษตรกรคิดว่าขาดวัสดุอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 40.6 เกษตรกรคิดว่าจะรอฤดูกาลผลิตใหม่ คิดเป็นร้อยละ 25.5 และเกษตรกรคิดว่าพื้นที่ไม่เหมาะสม ร้อยละ 21.2

ตารางที่ 28 สาเหตุที่เกษตรกรไม่นำไปปฏิบัติในการทำเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ไปปฏิบัติ

ประเด็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ความรู้ที่ได้ยังไม่สามารถปฏิบัติได้จริง	271	72.8
- วิธีปฏิบัติยุ่งยาก	260	69.9
- ต้องใช้เวลามาก	227	61.0
- ต้องใช้เงินลงทุนสูง	166	44.6
- ขาดวัสดุอุปกรณ์	151	40.6
- รอฤดูกาลผลิตใหม่	95	25.5
- พื้นที่ไม่เหมาะสม	79	21.2

ผลที่เกษตรกรได้รับจากการปฏิบัติในการทำเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์

จากการศึกษาผลที่เกษตรกรได้รับจากการปฏิบัติในการทำเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์พบว่า ผลผลิตปลอดภัยจากสารพิษ คิดเป็นร้อยละ 97.6 รองลงมาคือลดการใช้สารเคมีอย่างถาวร คิดเป็นร้อยละ 86.6 ได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 66.1 และอื่นๆ (มีสุขภาพร่างกายที่ดีขึ้น) คิดเป็นร้อยละ 12.9

ตารางที่ 29 ผลที่เกษตรกรได้รับจากการปฏิบัติในการทำเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์

ประเด็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ผลผลิตปลอดภัยจากสารพิษ	363	97.6
- ลดการใช้สารเคมีอย่างถาวร	322	86.6
- ได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์	246	66.1
- อื่นๆ (มีสุขภาพร่างกายที่ดีขึ้น)	48	12.9

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

**ตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรม
ในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.)**

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเรื่องประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์ ร้อยละ 63.7 รองลงมาเกษตรกรมีปัญหาเรื่องตลาดที่ส่งผลผลิตจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 49.2 เกษตรกรมีปัญหาเรื่องหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 44.9 เกษตรกรมีปัญหาเรื่องชนิดของพืชอินทรีย์ที่ปลูก คิดเป็นร้อยละ 29.6 เกษตรกรมีปัญหาเรื่องขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์ ร้อยละ 22.3 เกษตรกรมีปัญหาเรื่องแรงงานที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์ ร้อยละ 16.9 เกษตรกรมีปัญหาเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมพืชอินทรีย์ ร้อยละ 11.8 เกษตรกรมีปัญหาเรื่องการติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น ร้อยละ 10.8 และเกษตรกรมีปัญหาเรื่องการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ร้อยละ 8.9

ตารางที่ 30 ปัญหาและอุปสรรคในการยอมรับของเกษตรกรต่อวิธีการปฏิบัติในการทำการเกษตรกรรมในระบบเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์โครงการหลวง (มกท.)

ประเด็น(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ประสบการณ์การปลูกพืชอินทรีย์	237	63.7
- ตลาดที่ส่งผลผลิตจำหน่าย	183	49.2
- หนี้สิน	167	44.9
- ชนิดของพืชอินทรีย์ที่ปลูก	110	29.6
- ขนาดของพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์	83	22.3
- แรงงานที่ใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์	63	16.9
- การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมพืชอินทรีย์	44	11.8
- การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรรายอื่น	40	10.8
- การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	33	8.9